

ROMANJE NA SVETE VIŠARJE:
FOTOPIS PETRA NAGLIČA IZ LETA 1933
Panojska razstava pred gostiščem
Locanda al Convento, Višarje, Italija

Miha Špiček

259

Izkaznica razstave:

Ime: Romanje na Svete Višarje: ftopis Petra Nagliča iz leta 1933

Vrsta: občasna gostujoča razstava SEM

Gradivo za razstavo: dokumentacija Slovenskega etnografskega muzeja

Lokacija: gostišče Locanda al Convento, Monte Lussari 184, Italija

Čas: 2. avgust–9. oktober 2015

Avtor: Miha Špiček, Slovenski etnografski muzej

*

Od 2. avgusta do 9. oktobra 2015 je bila pred gostiščem Locanda al Convento na Višarjah na ogled fotografska razstava z naslovom *Romanje na Svete Višarje: ftopis Petra Nagliča iz leta 1933*. Gre za drugo razstavo iz serije Nagličevih romanj, katerih fotografije je že sam avtor uredil kot zaokrožene celote in jih opremil z dnevniškimi zapisi ter komentarji. Na razstavi je bil na ogled izbor 22 fotografij, zaradi postavitve na stičišču treh narodov pa je bilo celotno besedilo prevedeno še v italijanski in nemški jezik.

Poleti leta 1933 se je amaterski fotograf Peter Naglič udeležil velikega slovenskega romanja na Svete Višarje. Na romanje se je odpravil skupaj s svojo ženo Marijo in njenimi nečaki Stankom, Matevžem ter Alojzijo Švigelj. Kot vedno je imel tudi takrat s seboj fotografski aparat, s katerim je ovekovečil romanje med vzponom na goro, cerkev z župniščem in gostišča na vrhu, romanje med počitkom in na razgledni točki ter posnel panoramske poglede na bližnje hribe. Nastala je serija 32 fotografij, ki jih je Naglič uredil v fotografskem albumu.¹ V uvodu je napisal krajši dnevnik, v katerem je opisal potovanje in bogoslužje, temu pa dodal še svoje vtise. Fotografije je razvrstil po časovnem zaporedju, na koncu pa jim je dodal še opise, tako da celota tvori krajši fotografski potopis – ftopis.

¹ Fotografski album z dnevnikom hrani Nagličev vnuk Matjaž Šporar iz Šmarce pri Kamniku.

Pogled na panoje razstave pred gostiščem Locanda al Convento (foto: Miha Špiček)

O amaterskem fotografu Petru Nagliču ne gre izgubljati besed, saj je bil že večkrat predstavljen, tako na razstavah Slovenskega etnografskega muzeja,² kakor tudi v reviji Etnolog. Nagličevo celotno fotografsko zapuščino hrani njegov vnuk Matjaž Šporar, Slovenski etnografski muzej pa jo je leta 2013 digitaliziral in prejel v uporabo za znanstveno raziskovalne namene.

Romanje na Svete Višarje je poleti leta 1933 organizirala Katoliška akcija³ v sklopu prireditev obeleževanja 1900-letnice Kristusove smrti in vstajenja ter biserne maše škofa Antona Bonaventure Jegliča. Pozive za romanje so objavili v številnih časopisih.⁴ Poseben vlak z 20 vagoni je odpeljal 800 romarjev iz celotne Slovenije z ljubljanskega kolodvora 31. 7. 1933 ob 7.30 proti Žabnicam. Na postajah so vstopali novi in novi romarji. Po Nagličevih besedah je med njimi vladalo veselo razpoloženje in razlegala se je pesem. Ljudje po njivah in travnikih ob železniški progi so za hip obstali in jim pomahali v pozdrav.

Vlak je peljal preko Jesenic, Kranjske Gore in Trbiža do Žabnic⁵, kamor so prispeli ob 12.00. Tu se je šele zares pokazalo, da je bilo romarjev res veliko. »*Ko so se romarji vsuli iz vlaka in se zgrnili izpred postaje po cesti, ob kateri se na obeh*

² Mag. Andrej Dular, dr. Marko Frelj, Miha Špiček, Matjaž Šporar: *Od domačega praga do Jeruzalema: Fotografski zapisi Petra Nagliča 1883–1959*, Ljubljana, 2013.

³ Katoliška akcija je bila cerkvena organizacija laičnega značaja, ki je delovala med letoma 1929 in 1945.

⁴ Bogoljub (julij 1933), leto XXXI, št. 7; Delavska pravica (8. 6. 1933), leto VI, št. 23, str. 3; Domoljub (5. 7. 1933), leto 46, št. 27, str. 349; Društvenik (1933), leto III, št. 5, str. 39; Slovenec (25. 6. 1933), leto LXI, št. 143, str. 6.

⁵ Žabnice, italijansko Camporosso, nemško Seifnitz, so kraj v Kanalski dolini, blizu Trbiža in tromeje med Italijo, Avstrijo in Slovenijo.

straneh košatijo tepke, so šele videli, koliko jih je. Zadnji pri postaji, prvi pa so že zavili mimo Ehrlichovih – restavracija »Pri pošti« – in krenili s ceste na stezo preko polja. /.../ romarske vrste so se ožile in daljšale, daljšale ter se vzpenjale »Za mlini« in preko Longove senožeti ob Višarskem potoku skozi Podrtje po zložni kolovozni poti. Potok je v regulirani strugi šumel in v slapovih hitel v dolino, romarji pa z glasno molitvijo navkreber. Ta in oni stari romar pa se je spominjal, kako so stale nekoč ob tej poti skladovnice drv, ki so jih jemali in nosili na Višarje.«⁶

Po dveh urah hoje so prispeli na Višarsko planino, kjer so imeli krajši postanek, potem pa nadaljevali pot mimo kapelice nad planino. Ko so prispeli na vrh, so si privoščili počitek in malico, Naglič pa je naredil nekaj panoramskih posnetkov bližnjih hribov. Povzpeli so se tudi na razgledno točko na Beračnem kuglu nad cerkvijo. Potem so se romarji pripravili na najpomembnejši del potovanja – rimsko procesijo in mašo. Kot je zapisal Naglič v svojem dnevniku: »Ob 19:30 je bil krasen govor, nato rimska procesija s svečicami in petjem, vmes zvanredno so se v mraku lepo lučice blestele in melodija petja v gorovju razlegala.«⁷ V časopisu Slovenec pa so zapisali: »Ob osmih po pridigi procesija s svečkami okoli gore, Litanije, naša pesem, nad vsem mesečina in v ozračju veselo pritrkavanje zvonov. Sveta poezija božje poti!«

Prihod romarjev na Svete Višarje z vzhodne strani (dokumentacija SEM)

⁶ Na Svetih Višarjih. *Ponedeljski Slovenec* (14. 8. 1933), leto VI, št. 33, str. 4.

⁷ Besedilo je brez slovničnih popravkov dobesedno prepisano iz Nagličevega dnevnika.

Naglič nadaljuje: »Nato so pozno v noč spovedovali, prihodno jutro so se sv. Maše pričele že ob 3 uri, sta le 2 oltarja, mašnikov pa je bilo 24, določen čas smo pa imeli le do 8 ure. Skupno sv. obhajilo je bilo ob 5 uri, ob 8 je bil poslovilen zelo ganljiv govor, ki ga je imel C. g. Dr. Klinar, kanonik iz Ljubljane. Z ljudskim petjem smo se poslovili od naše duhovne matere z vprašanjem, če se še kedaj na tem svetem kraju vidimo, ako pa ne pa vsaj v nebesih.« Kot so še zapisali v časopisu Ponedeljski Slovenec, so se romarjem »rosile oči in težko, težko so se ločili«.

Po povratku z gore so imeli romarji še nekaj časa do odhoda vlaka. Ogledali so si Žabnice in obiskali farno cerkev sv. Egidija. Ob 13. uri so se z vlakom odpravili proti domu, ob 17. uri pa so po dveh dneh srečno prispeli nazaj v Ljubljano.